

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(4)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 496 sahifa,
18-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchi yoshlarni muhandislik kasblariga yo'naltirishda xorij tajribasi.....	10
Maxamov X. T., Omondavlatova Sofiya Baxtiyor qizi	
2-sinf darslarida "4K" ko'nikmalarini shakllantirish: XXI asr savodxonligi poydevori	14
Jo'rayeva Nargiza O'ktamovna	
Ommaviy axborot vositalarining inson ruhiy salomatligiga ta'siri: empirik tadqiqot natijalari.....	18
Abdinazarova Bibixonim Rashid qizi	
Talabalar uchun amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda texnik loyihalarning o'rni	23
Axmadaliyev Mansurbek Erkaboy o'g'li, Rejabov Jaloliddin Sadiq o'g'li	
Masalalarni modellashtirish metodi yordamida yechish yo'llari	28
B. B. Qarshiyev, Bekmuradov Bobur Toyloq o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida elektron o'quv materiallaridan foydalanishning afzalliklari.....	34
Tog'aymurodova Marjona Yusuf qizi	
Raqamli ta'lim muhitida dizaynerlik faoliyatlarini rivojlantirishning zamonaviy metodlari.....	39
Satvoldiyeva Malaxatxon A'zamjanovna	
Metall va metallmas buyumlarga ishlov berish texnologiyasi fanidan amaliy dars mashg'ulotlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitish metodikasi	47
A. Safarov	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirish mezonlari.....	57
Xolmatov Doston Dilshod o'g'li	
7–8-sinf biologiya darslarida kompetensiyaviy yondashuvni takomillashtirish metodikasi	60
Xolmurodova Sarvinoz	
Zamonaviy adabiyotda lider ayol portreti va shaxsiy rivojlanish falsafasi.....	64
G'afforova Dildora Ergashevna	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida matn ustida ishlash metodikasini takomillashtirishning pedagogik asoslari.....	69
Yusupova Umida Zayniddin qizi	
Umumta'lim maktabida xalq hunarmandchiligi va badiiy loyihalashda kreativ yondashish texnologiyalarining mazmun-mohiyati.....	74
Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, G'aniyeva Dilfuza A'lam qizi	
Oila muhitining raqamli tadbirkorlik motivatsiyasiga ta'siri: psixologik tahlil	78
Tursunov Lutfulla Sayfullayevich, Boyqobilova Sevinch Fazliddin qizi	
Maktab va muzeylar aloqadorligini ta'minlash asosida o'quvchilarni ma'naviy merosga hurmat ruhida tayyorlashning pedagogik texnologiyasi	81
Nizomxonova Nargizaposhsho Ekrixon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida produktiv o'qish malakasini shakllantirish.....	86
Xurramova Sojida Abdunazar qizi	
Oliy ta'lim tizimida liderlik kompetensiyalarini takomillashtirishning kompleks yondashuvlari.....	91
Risvayeva Charos Zaydilla qizi	
Sport sohasining ommaviyligi va inklyuzivligi	94
Z. N. Urunova, M. Jaborova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida psixologik muhitni swot-tahlil qilish va korreksiyalash	97
Sattorova Shirinoy San'atovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kognitiv kompetentligini rivojlantirishda integrativ yondashuv ..	100
Buvrayev Akram Rustam o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy nutqiga qo'yiladigan talablar	104
Xolmuminova Dilfuza Xolmamatovna	
O'qituvchining kasbiy faoliyatida ma'naviy-axloqiy fazilatlarining ahamiyati	107
Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna	

Hadislar yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ma'naviy-axloqiy sifatlarni shakllantirish	111
<i>Akaboyeva Malika Raxmatovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil fikrlashga o'rgatish texnologiyasi	114
<i>Beshimova Muazzam Bahodirovna, To'lanboyeva Farangis Ibrohimjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	117
<i>Xoliyeva Sevara Rustam qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda multimedia texnologiyalaridan foydalanish kompetensiyasini tarkib toptirish	122
<i>Narmatova Fotima Dilshod qizi</i>	
Organizing Physics Lessons in General Education Schools Based on Gamification Elements.....	127
<i>Y. A. Mamatokhunov, U. S. Ismoilov, M. A. Muxtorjonova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning samaradorligi....	129
<i>Meyliyeva Sevinch Bozor qizi</i>	
Anoreksiyasi va bulimiyaning psixologik determinantlari hamda klinik jihatlari	132
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, To'raqulova Sevinch Sattorjon qizi</i>	
Koxlear implantli bolalar fonematik eshituvini shakllantirish asosida tovush talaffuzini shakllantirish	136
<i>Bozorov Otabek Yo'lchi o'g'li, Yakubova Asalxon Ulug'bek qizi</i>	
Qisqa masofaga yuguruvchi yosh sportchilarning kuch va tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirishda yillik rejalashtirish samaradorligi	139
<i>Eshpulatov Jamshid Nuraliyevich</i>	
Разработка модуля автопрокторинга для платформ дистанционного обучения на основе компьютерного зрения и анализа активности пользователя	144
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович</i>	
Определение нарушений академической честности на онлайн-экзаменах на основе компьютерного зрения: алгоритм и эффективность модуля камерaproctor.....	149
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович, Маматов Ислombек Ильесович</i>	
Zamonaviy ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalari: imkoniyatlar, muammolar va istiqbollar	154
<i>Delov To'liqin Erkinovich, Gulmirzayeva Zulayho Ko'k'lanboy qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoqlarning talaba yoshlar psixologiyasiga ta'siri	160
<i>Saidakbarova Nigora Abduraxim qizi</i>	
Talabalarni ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlashning besh blokli pedagogik modeli	165
<i>Amonov Mirjon Namozovich</i>	
O'smirlarning raqamli texnologiyalarga qaramligi va uning psixologik salomatlikdagi o'rni.....	170
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Normamatova Aziza Ibroxim qizi</i>	
Qizlarda erta nikohning psixologik omillari va sabablari	174
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv motivlarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	178
<i>Jumayeva Guzal Xayriddin qizi</i>	
Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarda barmoqlar harakati mashqlari asosida kichik motorika va harakat koordinatsiyasini rivojlantirish	183
<i>Mirzakarimov Yuldashboy Abdinabiyevich</i>	
Globalashuv sharoitida yoshlar tashkilotlari orqali milliy o'zlikni anglashni shakllantirishning pedagogik strategiyalari.....	187
<i>Axralova Marg'uba Akmalxanovna</i>	
Tarbiya fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish imkoniyatlari	191
<i>Jumanova Xafiza Xoliqulovna</i>	
Zamonaviy ilmiy-texnika taraqqiyoti sharoitida texnologik ta'lim mazmunini STEM yondashuvi asosida integratsiyalash va talabalarning texnik fikrlash kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	196
<i>Imanov Baxtiyor Berdiyevich, Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna, Barataliyeva Nasiba Maxmadaminovna</i>	
Ijodiy kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan o'quv jarayonining mazmuniy ta'minoti	202
<i>Kubayeva Mavluda Baxtiyor qizi</i>	

MUNDARIJA	СОДЕРЖАНИЕ	CONTENTS
		The Influence of a Competency-Based Approach on Educational Quality in Physics Instruction ..... 205 <i>A. Xakimov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, M. A. Ne'matova</i>
		Umumta'lim maktablarida o'quvchilarning ekologik savodxonligini shakllantirishning amaliy holati ..... 208 <i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>
		Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilariga ingliz tilini o'rgatishning pedagogik va psixologiyistik xususiyatlari ..... 214 <i>Ismoilova Muattar Ilyosovna</i>
		Sharq mutafakkirlarining yoshlarni mehnat va kasb-hunarga o'rgatish bo'yicha qarashlari ..... 219 <i>Alqarov Qodir Xoimatovich, Irmatov Pirmuhammad Normat o'g'li</i>
		Metallar mavzusini interfaol metodlar asosida o'qitish orqali o'quvchilar kreativligini oshirish ..... 222 <i>Murodova Sayyora Qanoatovna</i>
		Moliyaviy terminlarni tarjima qilishning metodologik muammolari ..... 226 <i>Norboyeva Dilafuz Djumaqulovna, Suvonov Ozodbek Jamshid o'g'li</i>
		Oliy ta'lim muassasalarida yakuniy nazorat jarayonlarini sun'iy intellekt texnologiyalari asosida tashkil etishning afzalliklari ..... 230 <i>Abdunabiyeva Kamola Mansurovna</i>
		Pedagogik ta'limda AI-tutor texnologiyalaridan foydalanish: o'zaro ta'sir mexanizmi va samaradorlik tahlili ..... 236 <i>Abdunabiyeva Maftunaxon Solijon qizi</i>
		Talabalarda prokrastinatsiyani kamaytirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari ..... 240 <i>Kozimov Sayfullah Maxammadjon o'g'li</i>
		Kompetensiyaviy yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faoliyatini rivojlantirish ..... 245 <i>Raximov Zokir Toshtemirovich</i>
		Yosh voleybolchilarning umumiy va maxsus jismoniy tayyorgarliklarini oshirishning pedagogik asoslari ..... 249 <i>Temirov Shoirbek Raimjonovich</i>
		Oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv jarayonlari mexanizmlarini takomillashtirish ..... 253 <i>Kimsanova Rahnamo Solijonovna</i>
		Milliy kurash vositasida yoshlarning irodaviy sifatlarini rivojlantirish ..... 257 <i>Muratov Muzaffar Shermamatovich</i>
		Xavotirlanish muammosining psixologik-pedagogik adabiyotlarda o'rganilganligi va o'smirlik davrining psixologik xususiyatlari ..... 261 <i>Mutalibjonov Nurillo Iroiljon o'g'li</i>
		Bo'lajak pedagoglarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning innovatsion va refleksiv asoslari ..... 264 <i>Oblayeva Lobar Erdonovna</i>
		STEM Education Technology: Physics Teaching Methodology and Future Innovations ..... 268 <i>Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Odinakhon Sotvoldiyeva Abdumannob qizi</i>
		Mustaqil ta'limni tashkil etishning nazariy asoslari ..... 272 <i>Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna</i>
		Maktabgacha tarbiya yoshda bolalar kognitiv sohasining tadqiq qilinishi ..... 276 <i>Raxmonova Shaxrizoda Laziz qizi</i>
		Modernization of Physics Teaching Methodology Based on Stream Integration in Vocational Schools ..... 279 <i>S. Z. Zaynobiddinov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Z. M. Orifjonova</i>
		Cultural Competence as a Core Component of Foreign Language Teaching: Theoretical Foundations and Pedagogical Integration ..... 282 <i>Shahlo Obidova</i>
		Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida talabalarning akmeologik madaniyatini rivojlantirishda ART-pedagogik texnologiyalardan foydalanish ..... 286 <i>Shodmonova Shoira Saidovna, Sharifova Dildora Shavkiddin qizi</i>
		Talabalarning to'garak mashg'ulotlari orqali ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish yo'llari ..... 290 <i>Turakulova Feruza Mamadoli qizi</i>

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	294
<i>Xoliyeva Sevara Rustam qizi</i>	
Texnologiya darslarida raqamli texnologiyalar vositasida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	298
<i>Xudoyberdiyeva Nilufar Raximqulovna</i>	
Umumta'lim maktablari musiqa darslarida media-kontentlardan foydalanib o'quvchilarda estetik didni shakllantirish.....	302
<i>Xudoyqulov Asilbek Aziz o'g'li</i>	
Педагогические стратегии профилактики раннего профессионального выгорания у студентов-медиков (в условиях высокой информационной нагрузки)	305
<i>Асророва Мафтунабегим Махаммадризо кизи</i>	
Формирование самоотношения у подростков, переживших насилие	308
<i>Кушакова Наргиза Исламбаевна, Азаркова Миланика Дмитриевна</i>	
Изучение развития эпистемических знаний у учащихся 5-го класса в педагогико-психологической литературе.....	311
<i>Нехочина Лола Шахобиддиновна</i>	
Когнитивные уровни читательской деятельности в заданиях PIRLS: типология, процессы понимания и система оценивания.....	314
<i>Нуруллаева Шахло Уктамовна, Александра Валерьевна Шаркова</i>	
Oila tushunchasi uning ijtimoiy ahamiyati haqida sharq mutafakkirlarining qarashlari.....	321
<i>Shokirov Xolida O'rozboq qizi, Abdurashidova Sarvinoz Akrom qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirishda zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarining uyg'unligi	325
<i>Bekmirzayev Shavkat Olim o'g'li</i>	
Global ta'lim tendensiyalari asosida maktabgacha ta'lim mazmunini transformatsiyalash mexanizmlari	329
<i>Haqqiyeva Fotima Olimjonovna</i>	
O'zbekiston mustaqillik taraqqiyotining turli bosqichlarida ta'lim paradigmalarning evolyutsion tahlili	333
<i>Usmonov Salohiddin Dushan o'g'li, Sayfullayeva Parvina</i>	
Malaka oshirish tizimida o'qituvchi-pedagoglarning hamkorlikka asoslangan yondashuvining ilmiy ahamiyati.....	338
<i>Sobirova Lobar Raximovna</i>	
Qutqaruvchilarning maxsus jismoniy tayyorgarligini oshirishda ilmiy-metodologik yondashuvning ahamiyati	343
<i>Abdunosir Abdurasulovich G'afurov</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq buzilishi kamchiliklarini bartaraf etishda pedagogik yondashuv	347
<i>To'rayeva Dilbar, Zulayxo Nazarova</i>	
Maktabgacha ta'limga qo'yiladigan davlat talablarining mazmun-mohiyati	350
<i>Samadova Mahliyo, Zulayxo Nazarova</i>	
Harakatli o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish	354
<i>Yaxyayeva Sojida Abduraximovna, Mustafayeva Dilfuza Jumanovna</i>	
Multimodal yondashuv asosida talabalarning ekologik kompetensiyalarini takomillashtirish tizimining ahamiyati.....	358
<i>O'sarova Muborak Fahriddinovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida o'quv faoliyati samaradorligini monitoring qilish tizimini loyihalashning tashkiliy-pedagogik asoslari.....	362
<i>Kurbanov Dilmurat Marupjanovich</i>	
Shaxs kamolotida ijtimoiy moslashuv va ma'naviy tarbiyaning ahamiyati	367
<i>Nazira Axmadjonovna Dadaboyeva</i>	
Individual yondashuv asosida maktab o'quvchilarida raqamli o'rganish ko'nikmalarini shakllantirish va raqamli texnologiyalar integratsiyasi	371
<i>Xaydarova Zilola Normurodovna, Hasanov Samir Xayrulloevich</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Tasviriy san'at mashg'ulotlarida differensial yondashuvning psixologik-pedagogik asoslari ..... 375 Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna	375
	Onlayn muloqot strategiyalarining talaba kommunikativ kompetensiyasiga ta'siri ..... 379 Davlatova Ra'no Haydarovna, Islomova Shahlo Madat qizi	379
	Ajrim yoqasidagi oilalarni ijtimoiy-psixologik reabilitatsiya qilish mexanizmlarini takomillashtirish ..... 385 Tojibayeva Nargiza Keldibekovna	385
	Raqamli muhitda yolg'izlik fenomenining nazariy tahlili ..... 389 Turg'unboeva Nodira Baxtiyor qizi	389
	Психологические последствия буллинга для личности подростка и его социализации ..... 392 Амирова Луиза Маратовна	392
	Ta'lim jarayonida onlayn so'rov va refleksiya texnologiyalarining didaktik samaradorligi: nazariy va empirik tahlil ..... 395 Majidov Anvar Tuychiyevich	395
	Влияние семейных кризисов на развитие личности ..... 399 Туракулова И. Х.	399
	Комплексный подход к профилактике нарушений осанки у детей дошкольного возраста ..... 403 Хасанова Галина Мамутовна	403
	Talabalarda milliy qadriyatlar asosida kasbiy kompetentlikni shakllantirishning psixologik-pedagogik texnologiyasi mazmuni ..... 407 Xudoyqulova Zarifa Ummatqulovna	407
	Intellectual axborot tizimlari asosida ta'lim boshqaruvini avtomatlashtirish ..... 413 Ernazarov Zohid Nazarovich	413
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari ..... 418 Shaxnoza Allaberganova	418
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirishning nazariy-metodologik va falsafiy asoslari ..... 421 Aknur Junisova	421
	Pedagogical Strategies for Forming Social Responsibility and Active Citizenship Competence in Primary Education ..... 425 Aknur Zhunisova	425
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy xavf turlarini tasniflash va ekotizimli yondashuv asosida diagnostika qilishning pedagogik imkoniyatlari ..... 430 Manzura Qosmuratova	430
	Raqamli pedagogika va interaktiv innovatsiyalar asosida xorijiy til o'qitish: yangi ufqlar va ta'lim samaradorligi ..... 437 Jumayeva Gulxan Amrullayevna	437
	Principles of Multilevel Assessment in Speaking ..... 441 Billayeva Shohida Dilshod qizi	441
	Ingliz tili mutaxassslarining uslubiy kompetensiyasi va kommunikativ-metodik kompetensiyasi masalalari muammolari ..... 444 Azimova Maxfuza Hasanovna	444
	Sun'iy intellektning ta'limda qo'llanilishi va talabalar qadriyatlar tizimi rivojlanishiga ijtimoiy-psixologik ta'siri ..... 448 Boboyev Xamdani Ataxanovich	448
	Muloqot: shifokor va bemor muloqotining psixologik xususiyatlari ..... 451 Isroilova O'g'liyo Isroil qizi, Davronov Abdurahob Turg'unboev o'g'li	451
	Bo'lajak o'qituvchilarni web lohiyalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishning asosiy xususiyatlari ..... 454 Jo'rayev Qo'ldoshjon Ismatullo o'g'li	454
	Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari ..... 460 Mirzaolimova Munira	460

Raqamli ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishning nazariy asoslari.....	465
Musayev Ashurali Shamshidinovich	
Ona tili ta'limida kreativ salohiyatni rivojlantirishning faoliyatli xususiyatlari.....	469
Qurbonova Oysha Beknazarovna, Qo'yliyeva Gulshoda Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy jahon ta'lim texnologiyalarining ahamiyati.....	472
Sagdatdinova Maftuna Nuratdin qizi	
Ikkinchi jahon urushi davrida front ortida o'zbek xotin-qizlarining qahramonliklari (1941–1945).....	475
Saidova Iroda Xursandovna	
Maktab menejmenti: ma'muriy boshqaruvdan inson kapitalini rivojlantirishga o'tish.....	479
Tursunpo'latov Farxodjon Xoshimjon o'g'li	
Jismoniy tarbiya tizimida jismoniy tayyorgarlik sinovlari orqali salomatlikni baholashning kompleks yondashuvi	485
Usmonov Mansur Qurbonmurotovich	
Kredit modul tizimida bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining fasilitatorlik kompetensiyalarini takomillashtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	489
Xamidova Sabrina Abduvahob qizi	

BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARIDA KREATIV FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY JAHON TA'LIM TEKNOLOGIYALARINING AHAMIYATI

Sagdatdinova Maftuna Nuratdin qizi

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti
maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti

60110500 – boshlang'ich ta'lim bakalavr ta'lim yo'nalishi 3-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy jahon ta'lim texnologiyalarining o'ri va ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, kreativ fikrlash tushunchasi, uni shakllantirishning pedagogik asoslari hamda xalqaro ta'lim tajribalarida qo'llanilayotgan innovatsion metodlar tahlil qilingan. STEAM, CLIL, raqamli ta'lim texnologiyalari, loyiha asosida o'qitish va interfaol metodlarning boshlang'ich ta'limdagi samaradorligi ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: kreativ fikrlash, boshlang'ich ta'lim, zamonaviy texnologiyalar, STEAM, CLIL, interfaol metodlar, innovatsion yondashuv.

Abstract: This article highlights the role and importance of modern global educational technologies in developing creative thinking among primary school students. It also analyzes the concept of creative thinking, the pedagogical foundations of its formation, and innovative methods used in international educational practice. The effectiveness of STEAM, CLIL, digital educational technologies, project-based learning, and interactive methods in primary education is scientifically substantiated.

Key words: creative thinking, primary education, modern technologies, STEAM, CLIL, interactive methods, innovative approach.

Аннотация: В данной статье освещены роль и значение современных мировых образовательных технологий в развитии креативного мышления у учащихся начальных классов. Также проанализированы понятие креативного мышления, педагогические основы его формирования и инновационные методы, применяемые в международной образовательной практике. Научно обоснована эффективность технологий STEAM, CLIL, цифровых образовательных технологий, проектного обучения и интерактивных методов в начальном образовании.

Ключевые слова: креативное мышление, начальное образование, современные технологии, STEAM, CLIL, интерактивные методы, инновационный подход.

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonida ta'lim tizimi oldiga qo'yilayotgan asosiy vazifalardan biri – ijodkor, mustaqil fikrlovchi, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lgan shaxsni tarbiyalashdan iborat. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirish muhim pedagogik masalalardan biri hisoblanadi.

“Kreativlik” tushunchasi inglizcha “create” – yaratmoq so'zidan olingan bo'lib, yangi g'oya, yangicha yondashuv va noodatiy fikrlarni hosil qilish qobiliyatini anglatadi. Pedagogik nuqtai nazardan, kreativ fikrlash o'quvchilarning muammolarni turlicha hal eta olish, erkin fikrlash hamda ijodiy faoliyat olib borish qobiliyatidir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Hozirgi kunda rivojlangan davlatlar ta'lim tizimida kreativ fikrlashni rivojlantirishga xizmat qiluvchi turli innovatsion texnologiyalar qo'llanilmoqda. STEAM, CLIL, raqamli texnologiyalar va interfaol metodlar boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Ushbu texnologi-

yalar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarga yechim topishi hamda yangi g'oyalarni ilgari surish ko'nikmalarini shakllantiradi.

STEAM texnologiyasi orqali o'quvchilar fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika yo'nalishlarini o'zaro bog'liq holda o'rganadilar. Natijada ularda analitik va kreativ tafakkur birgalikda rivojlanadi. Masalan, oddiy tajribalar o'tkazish, konstruktorlik ishlari yoki kichik loyihalar yaratish orqali o'quvchilar amaliy faoliyatga jalb qilinadi. Bu esa ularning qiziqishini oshirib, ijodiy yondashuvini shakllantiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

CLIL texnologiyasi esa fanlarni xorijiy til bilan integratsiyalash asosida o'qitishni nazarda tutadi. Bunday yondashuv o'quvchilarning nafaqat til ko'nikmalarini, balki tafakkur doirasini ham kengaytiradi. O'quvchilar yangi bilimlarni turli usullarda qabul qilish va ifodalash orqali erkin fikrlashga o'rganadilar.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli texnologiyalar, jumladan multimedia vositalari, elektron platformalar, virtual laboratoriyalar va interfaol o'yinlar boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirmoqda. Ayniqsa, animatsion darslar va ta'limiy mobil ilovalar o'quvchilarning diqqatini jalb etib, ularning mustaqil izlanish olib borishiga yordam beradi. Shu bilan birga, interfaol metodlar yordamida tashkil etilgan darslarda o'quvchilar faol ishtirok etadi, fikr almashadi va jamoada ishlash ko'nikmalarini egallaydi. Interfaol metodlar o'quvchilarning darsdagi faolligini oshirib, ularni mustaqil fikrlashga yo'naltiradi. "Aqliy hujum", "Klaster", "Insert", "Sinkveyn" kabi metodlar o'quvchilarning ijodiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Mazkur metodlar orqali o'quvchilar dars jarayonida erkin fikr bildiradi, o'z qarashlarini asoslashga harakat qiladi hamda muammolarga turli nuqtai nazardan yondashishni o'rganadi.

"Aqliy hujum" metodida o'quvchilardan ma'lum bir mavzu yuzasidan imkon qadar ko'proq g'oya va takliflar bildirish talab etiladi. Bu usul o'quvchilarning tezkor fikrlashi, fantaziyasi va ijodiy yondashuvini rivojlantiradi.

"Klaster" metodi esa mavzu bo'yicha tushunchalarni o'zaro bog'lash orqali mantiqiy va tizimli fikrlashni shakllantiradi. O'quvchilar asosiy g'oya atrofida yangi fikrlarni jamlab, ularni tahlil qilishga o'rganadilar.

"Insert" metodi o'quvchilarning matn ustida mustaqil ishlash ko'nikmasini rivojlantiradi. Ushbu metod yordamida o'quvchilar yangi ma'lumotlarni avvalgi bilimlari bilan taqqoslaydi, o'z fikrini tahlil qiladi va xulosa chiqaradi.

"Sinkveyn" metodida esa o'quvchilar mavzuni qisqa, mazmunli va ijodiy tarzda ifodalashga harakat qiladilar. Bu metod ularning lug'at boyligini oshirib, erkin bayon qilish qobiliyatini rivojlantiradi.

Interfaol metodlardan foydalanilgan darslarda o'quvchi ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi. Natijada darsga qiziqish ortadi, o'quvchilarda mustaqil ta'lim olish, muloqot qilish va jamoada ishlash kompetensiyalari shakllanadi. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun interfaol metodlar muhim ahamiyatga ega bo'lib, ular orqali bolalarning kreativ tafakkuri, tasavvuri va ijodiy faolligi yanada rivojlanadi. Shuningdek, zamonaviy jahon ta'lim texnologiyalarining qo'llanilishi o'quvchilarda kommunikativ kompetensiya, tanqidiy fikrlash va innovatsion yondashuvni ham rivojlantiradi. Bu esa kelajakda raqobatbardosh, ijodkor va intellektual salohiyatga ega shaxslarni tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy jahon ta'lim texnologiyalarining ahamiyati nihoyatda katta hisoblanadi. Hozirgi tezkor axborot va innovatsiyalar davrida ta'lim tizimi oldida faqat bilim berish emas, balki mustaqil fikrlaydigan, muammolarga ijodiy yondasha oladigan va zamonaviy kompetensiyalarga ega bo'lgan shaxsni tarbiyalash vazifasi turibdi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi bolaning tafakkuri, dunyoqarashi va ijodiy qobiliyatlari shakllanadigan eng muhim davr hisoblanadi.

Maqolada tahlil qilingan STEAM, CLIL, raqamli ta'lim texnologiyalari hamda interfaol metodlar o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirishda samarali vosita ekanligi aniqlandi. Ushbu texnologiyalar yordamida o'quvchilar nafaqat bilim oladi, balki mustaqil izlanish olib borish, yangi g'oyalarni yaratish, muammolarni hal qilish va jamoada ishlash ko'nikmalarini ham egallaydi. Ayniqsa, dars jarayonida interaktiv va innovatsion metodlardan foydalanish o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirib, ularni faol ishtirok etishga undaydi.

Shuningdek, rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, kreativ fikrlashni shakllantirishga qaratilgan ta'lim modeli o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyati uchun muhim omil hisoblanadi. Chunki kreativ fikrlash insonning yangilik yaratishi, murakkab vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilishi va o'z imkoniyatlarini namoyon eta olishida katta ahamiyat kasb etadi. Shu sababli, boshlang'ich ta'lim tizimida innovatsion pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir.

Bundan tashqari, zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan samarali foydalanish o'qituvchidan ham yuqori kasbiy mahorat, ijodkorlik va pedagogik kompetentlikni talab etadi. O'qituvchi darsni zamonaviy metodlar asosida tashkil etishi orqali o'quvchilarning individual qobiliyatlarini yuzaga chiqarishi va ularni erkin fikrlashga yo'naltirishi mumkin. Bu esa ta'lim sifatini oshirish bilan birga, raqobatbardosh va intellektual salohiyatga ega yosh avlodni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent, 2019.
2. Yo'ldoshev J. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2020.
3. UNESCO. Education for Creative Development. – Paris, 2022.
4. OECD. Creative Thinking in Education. – Paris, 2021.
5. Shabatova R. Raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich ta'limda matematika va uni o'qitishda innovatsion yondashuv masalalari. Yangi O'zbekiston tadqiqotlari jurnali (YO'ITJ), 2024.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(4)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.